

Foreløpig utkast til prosjektrapport

1. Fremgangsmåte

Prosjektet hadde oppstart mars 2014. Da gikk vi umiddelbart i gang med å gjennomføre en høring blant aktive medlemmer i Amnesty.

Alle regionene gjennomførte våren 2014 regionsmøter. Her ble medlemmer informert om prosjektet og gjennom gruppearbeid fikk de anledning til å komme med innspill og synspunkter på hvordan de mener Amnesty skal jobbe med grupper, hva gruppene har behov for, hvordan kommunikasjonen mellom grupper/medlemmer og sekretariatet/styret er og kan forbedres, samt hvordan vi bør jobbe med rekruttering. Medlemmene fortalte oss også hvorfor de er aktive i Amnesty og hva som skal til for at de eventuelt skulle engasjere seg mer. Vi gjennomførte også en workshop på Amnestys prosjektlederkurs hvor deltakerne fikk komme med innspill til hvordan de mener Amnesty kan jobbe bedre med grupper. Også de norske deltakerne på Nordic Youth Conference og representanter i Studentrådet har gitt innspill til prosjektet.

Prosjektleder har også hentet inn relevant informasjon både fra Amnesty Norge, andre Amnesty-seksjoner og eksternt. Herunder nevnes møter og seminarer med ansatte i Amnesty Norge. Ansatte i sekretariatet fikk mulighet til å komme med innspill til prosjektet og særlig forslag til retningslinjer for grupper på Amnestys årlige planseminar. I tillegg har regionledere og andre ansatte vært involvert i prosjektet underveis. Det har vært viktig å involvere regionlederne, både med tanke på forankring, men også for å hente inn relevant informasjon, da det er de som til daglig har ansvaret for oppfølging av grupper, aktive medlemmer og aktivisme. Det er de som er nærmest medlemmene/gruppene og vet «hvor skoen trykker». Region Øst har gjennomført et pilotprosjekt hvor de har fulgt opp grupper svært tett, både gjennom telefonsamtaler og besøk. De har også startet utviklingen av en håndbok for aktivister.

Andre ansatte i Amnesty er også konferert, blant annet har prosjektet sett på hvordan markedsavdelingen følger opp medlemmer med tanke på å øke deres økonomiske bidrag til Amnesty. Prosjektleder har også gjennomført møter med styret ved Inga Laupstad og Trygve G. Nordby.

Prosjektleder har videre deltatt på Amnesty Sveriges landsmøte. Sverige er en seksjon med mange aktive grupper og mye aktivisme. Målet med deltakelsen på deres landsmøte var å lære mer om hvordan AI Sverige jobber med organisasjon, grupper og aktivisme. Både under landsmøtet og ved en senere studietur har prosjektleder hatt nyttige møter med ansatte i Sverige.

Videre har prosjektet vært i kontakt med prosjektledere for tilsvarende organisasjons- og medlemsprosjekt i andre Amnesty-seksjoner i Danmark, Finland og Storbritannia for å undersøke hvordan disse seksjonene jobber med dette temaet. Prosjektet har også satt seg inn i AI Østerrikes Amnesty-akademi og hvordan de følger opp grupper.

Prosjektet har også konsultert andre organisasjoner, herunder Røde Kors, Røde Kors Oslo og Frivillighet Norge. I tillegg har prosjektleder god kjennskap til hvordan struktur og oppfølging av frivillige er blant annet i Redd Barna og Framfylkingen LOs barne- og familieorganisasjon.

2. Videre arbeid

Prosjektet vil gjennomføre en nøyere kartlegging av kurs- og opplæringstilbudet Amnesty gir sine medlemmer. Prosjektet vil også komme med en presisering av hvordan Amnestys grupper skal håndtere økonomi.

Prosjektet vil foreslå at det utvikles en håndbok for aktive medlemmer/grupper, se på planleggings- og rapporteringsverktøy for gruppene, og vurdere hvordan den opplevde avstanden mellom grupper og aktive medlemmer på den ene siden og styret og sekretariatet på den andre kan minskes. Prosjektet vil komme med en vurdering av de økonomiske konsekvensene for de foreslåtte anbefalingene, og med en plan for implementering av prosjektet i organisasjonen.

3. Innspill og observasjoner

MEDLEMMER:

Våre medlemmer var entydige i sin tilbakemelding om at de ønsker å være aktive i Amnesty, de ønsker å gjøre en forskjell og de vil bidra til å nå Amnestys menneskerettslige mål. Amnesty har stor troverdighet, medlemmene er stolte av å være med i organisasjonen og synes vi gjør en god jobb. Imidlertid er det en klar tendens at medlemmene føler at det er en stor avstand mellom sekretariat og grupper/aktive medlemmer. Medlemmene bruker sjeldent *vi* og *oss* når de omtaler Amnesty, men *de* og *dere*. De omtaler organisasjonen som om Amnesty primært er sekretariat og styre og ikke medlemmene. Flere uttrykker også et klart ønske om tettere tilhørighet til organisasjonen.

Det er flere innspill som går igjen. Blant innspillene medlemmene kommer med hyppigst er ønsket om mer opplæring. Medlemmene vil vite mer om menneskerettigheter, temaene vi jobber med og hvordan gruppene og aktive medlemmer kan jobbe. Videre ønsker medlemmene seg flere seminarer og møtepunkter for medlemmer, sånn at de har mulighet til å bli kjent med, utvikle ideer og bli inspirert av andre aktive i organisasjonen.

Medlemmene forteller at de savner mer materiell og informasjon i forbindelse med kampanjer. Den informasjonen som kommer i dag, kommer ofte litt sent, og hjemmesidene våre gjenspeiler ikke alltid hvilke kampanjer som er prioritert. Det ble også nevnt at foredragene som ligger på våre hjemmesider er noe utdaterte eller at temaene ikke alltid gjenspeiler de kampanjene som er i fokus.

Medlemmene uttrykker også en usikkerhet over hva gruppene kan gjøre – kan de for eksempel engasjere seg i lokale saker? Kan de holde foredrag, skrive leserinnlegg eller samarbeide med andre organisasjoner på lokalt plan? De ønsker seg videre mer tilbakemelding om hva som skjer i de sakene de har engasjert seg i.

Sist, men ikke minst har medlemmene våre lyst til å bidra til å påvirke hva Amnesty skal jobbe med, og hvordan vi skal gjøre det. De ønsker å bli involvert i beslutninger og utviklingen av nye strategier.

STUDENTRÅDET:

For første gang siden 2011 ble det den 13. september gjennomført møte i Studentrådet. 11 representanter fra åtte studentgrupper var representert. Målet for rådsmøtet var å diskutere

Studentrådetets videre funksjon i Amnesty Norge. Studentgruppene ønsker å opprettholde og revitalisere Studentrådet, og at rådet skal ha en støttende og koordinerende funksjon for de ulike studentgruppene. Det ble satt en valgkomité, som fram til neste møte 24. oktober 2014 skal finne kandidater og innstille til vervet som leder og nestleder til rådet.

SEKRETARIATET:

Regionlederne synes at gruppene bør få tydelig, klar og tilstrekkelig informasjon tidsnok. Denne informasjonen bør være lett tilgjengelig både på nettsider og formidles via for eksempel mail. Relevant materiell bør også være tilgjengelig for gruppene i tide, og gruppene bør få god opplæring. Regionlederne synes videre at vi skal være tydeligere på hva vi forventer av gruppene. Det er rimelig å forvente at gruppene jobber innenfor et av Amnestys prioriterte områder; at gruppene rapporterer planer og hva de har gjort hvert kvartal; at de har en kontaktperson som er ansvarlig for kommunikasjonen med regionleder; at gruppa er representert på regionsmøtene; og at de har utadrettede aktiviteter.

Markedsavdelingen har en plan for hvordan alle som er engasjert i Amnesty skal følges opp. De aktive blir delt inn i ulike gjensidig utelukkende grupper (medlemmer som betaler månedlige bidrag, medlemmer som betaler årskontingent, sms-aktivister, engangsgivere, medlemmer i aksjonsnettverk og de som har signert våre aksjoner). Det er hele tiden et mål for markedsavdelingen å øke inntekten per person i databasen, det vil si at hver person støtter Amnesty med et stadig større beløp. Derfor følges for eksempel de som bestiller regnbuearmbånd og/eller signerer våre nettsaker opp og blir spurt om de vil bli sms-aktivister, sms-aktivister blir spurt om de vil bli medlemmer, medlemmer som betaler årlig blir spurt om de vil begynne å støtte oss månedlig og de som betaler månedlige beløp blir spurt om de vil oppgradere. Markedsavdelingen tilbyr derfor alle i databasen en mulighet for progresjon utfra der de til enhver tid befinner seg. Det er mulig kampanjeavdelingen skal hente inspirasjon til å gjøre noe tilsvarende for våre aktive medlemmer.

Gjennom samtaler med andre i sekretariatet og gjennom gruppearbeid på planseminaret kommer det fram at enkelte ansatte er skeptiske til at medlemmer skal bestemme hvilke saker Amnesty skal jobbe med, hva slags standpunkt Amnesty bør ha i ulike saker og at medlemmer skal holde foredrag for andre om hva Amnesty jobber med. Deler av sekretariatet uttrykker også bekymring for at satsningen på grupper skal være så ressurskrevende at den vil gå ut over andre arbeidsoppgaver og at ressursbruken tilknyttet en satsning på grupper og medlemmer ikke vil være den mest effektive måten å oppnå våre menneskerettslige mål på. På den annen side er sekretariatet opptatte av at gruppene skal få tydelige oppgaver, god opplæring og klare rammer. De ansatte uttrykker til stadighet begeistring over hva gruppene og aktivistene i Amnesty får til.

SVERIGE:

Den svenske seksjonen har ca 100 000 medlemmer og 187 grupper, hvorav 40 er ungdomsgrupper. I tillegg har de 18 distrikt. I hvert distrikt (ett for hvert fylke) finnes det et distriktsstyre og i de distriktene med mange aktive grupper har de også et distriktsombud. Hvert distrikt skal i tillegg ha et informasjonsnettverk og én som er spesielt ansvarlig for nye medlemmer. Flertallet av de svenske gruppene er egne juridiske personer, og det samme er alle distriktene. Distriktene har egne vedtekter. Distriktenes rolle er i tillegg til å skulle jobbe for å fremme menneskerettigheter, påvirke makthavere, informere og skape opinion, rekruttere medlemmer og samle inn penger, å være et

mellomledd mellom grupper og sekretariat. Distriktene har seks definerte arbeidsområder: sørge for aktivitet i distriktet, sørge for samarbeid og koordinering mellom medlemmer og grupper, drive opplæring og støtte nye medlemmer og grupper; bidra til fellesskap, samhold og tilhørighet; medlemsutvikling; demokratisk funksjon i seksjonen. Distriktene har en viktig støttefunksjon for gruppene. De får gruppene til å jobbe sammen, de bistår i å opprette nye grupper, og hjelper grupper som trenger støtte. Distriktene tilbyr også medlemmer en mulighet for progresjon som aktive medlemmer. Har et medlem lenge vært aktiv i en gruppe og ønsker nye utfordringer, kan medlemmet engasjere seg på distriktsnivå. Ifølge aktivistkoordinatoren i det svenske sekretariatet er distriktene helt avgjørende for om virksomheten lokalt skal utvikles i positiv retning eller ikke. Flere av distriktene fungerer i dag dessverre ikke optimalt.

Som i Norge, har alle medlemmer i AI Sverige rett til å delta på landsmøtet. På årets svenske landsmøte ble 14 av 22 forslag fremmet av grupper og medlemmer.

AI Sverige har i tillegg til aktive enkeltmedlemmer, grupper og distrikter også et kampanjeråd som konsulteres i forbindelse med utviklingen av nye kampanjer og aksjonsdager og et ungdomsråd som konsulteres i forbindelse med ungdomsstrategi og kampanjer/aksjoner rettet særskilt mot ungdom.

Det som rekrutterer flest nye enkeltaktivister i AI Sverige i dag, er at telemarketing spør alle de ringer om de ønsker å engasjere seg aktivt i organisasjonen. Det er det svært mange som gjør, og de blir da sluset videre til de som har ansvar for nye medlemmer i de ulike distriktene.

Amnesty Østerrike har et program de kaller Amnesty-akademiet. Dette er et åpent kurstilbud hvor medlemmer og befolkningen for øvrig kan melde seg på kurs for å lære mer om ulike tema. Foredragsholderne er ofte eksterne med inngående kjennskap til det temaet kveldens kurs skal handle om. Tidligere hadde AI Østerrikes grupper også anledning til å bestille kurs i regi av Amnesty-akademiet hjem til seg. Dette tilbudet ble lagt ned fordi etterspørselen var lav. AI Østerrike tilbyr ledertrening til sine medlemmer med tanke på å lære opp nye personer til å bli for eksempel kompetente styremedlemmer.

RØDE KORS:

Også Røde Kors har flere organisatoriske ledd enn oss. De har landsmøte, landsstyret, distriktsstyrer og lokalstyrer. Én lokalforening, med lokalstyre, kan igjen bestå av flere grupper, blant annet omsorgsgrupper, hjelpekorps og Røde Kors Ungdom. En lokalforening er en egen juridisk person og har egne styrer. Røde Kors definerer frivillig som en som er registrert i verv eller aktivt har gjort en aktivitet i året.

Frivillighetsapparatet til Røde Kors er enormt – organisasjonen har 42 000 frivillige i Norge. Disse blir fulgt opp av rundt 500 ansatte, ca 300 av dem jobber på det nasjonale sekretariatet, mens ca 200 er sysselsatt i distriktene, både på distrikts(fylkes)-kontor og i lokalforeningene. Røde Kors forsøker å fokusere på å gi frivillige en god mottakelse. Interesserte skal få rask respons og bli tatt godt imot. Alle nye frivillige skal gjennom opptil flere kurs og samtaler før de får være frivillige. Frivillige følger opp andre frivillige. I enkelte distrikt har de egne frivilligverter, som er ansvarlige for å følge opp nye frivillige i sine lokalforeninger. Røde Kors har nettopp gått i gang med å bruke et frivillighetsregister. Målet er at det skal være kjent og i bruk av organisasjonen innen utgangen av 2015. Røde Kors er målstyrt, det vil si at også lokalforeningene skal sette seg mål og jobbe for å oppnå disse.

Distriktskontorene følger opp disse. Det er knyttet enkelte utfordringer til oppfølgingen av disse, siden Røde Kors mangler et enhetlig system for oppfølging. De håper at frivillighetsregisteret kan være en løsning på dette når det er oppe og går.

Organisasjonen bruker aktive medlemmer i mange ledd, fra å utøve enkle oppgaver til å lede en gruppe til å styre hele programmer. Røde Kors tilbyr derfor sine medlemmer en mulighet for progresjon.

ANNET:

Kurset «Her vil jeg være» - Kunsten å lede frivillige, i regi av Frivillighet Norge, ga et bakteppe for hvordan organisasjoner kan følge opp frivillige. Det ga også et innblikk i hvordan organisasjoner som IOGT, Speideren, Oslo Idrettskrets, Røde Kors og FolkOrg jobbet for å følge opp sine frivillige.

4. Diskusjon

VEDTEKTSENDRING

Det at medlemmene opplever at det er stor avstand mellom sekretariat/styre og grupper/aktive medlemmer er en utfordring Amnesty må ta på alvor. Medlemmene uttrykker ønske om tettere tilhørighet i organisasjonen, og ønsker å bli sett og anerkjent for den innsatsen de gjør. Både styret, sekretariat og medlemmer er nevnt i vedtektene, men per nå finnes det ingen formulering om grupper der. Gruppene er med andre ord usynlige i dagens vedtekter, bortsett fra formuleringen om at medlemmer kan velge ulike former for aktiviteter for å fremme Amnestys arbeid. Jeg mener at vedtektene bør gjenspeile hvilke viktige strukturer som finnes i en organisasjon. En måte å tydeliggjøre for hele organisasjonen at gruppene er en viktig bærebjelke for vårt virke er å vise til gruppene i vedtektene.

OPPLÆRING

Ønsket om og behovet for flere opplæringstilbud til aktive medlemmer og grupper er påfallende. Amnesty tilbyr stort sett opplæring i sine hovedkampanjer i forbindelse med nye kampanjelanseringer. Unge medlemmer får også tilbud om å delta på prosjektlederkurs, men dette er et kurs med svært begrenset antall plasser og en relativ snever aldersgrense. De som har vært aktive medlemmer lenge og/eller som er over 25 år får sjeldent tilbud om kurs som tar for seg metoder for aktivisme og prosjektleding. Det gjennomføres fagkvelder, ungdomslunsjer og/eller opplæring i kampanjer i ulik grad i de ulike regionene. Det er behov for en grundigere kartlegging av opplæringstilbudet til medlemmer. Det bør kanskje kommuniseres tydeligere til gruppene at de også selv kan arrangere fagkvelder eller etterspørre opplæring fra sin regionleder.

Når det gjelder skepsisen eller utryggheten enkelte i sekretariatet har uttrykt mot at medlemmer skal bestemme hva Amnesty skal jobbe med og hvordan, hva slags standpunkt Amnesty bør ha i ulike saker og at medlemmer skal holde foredrag for andre om hva Amnesty jobber med, mener jeg det er viktig å understreke at det er sekretariatets oppgave å sette medlemmene i stand til å ta standpunkt i menneskerettslige saker, mene noe om hvordan organisasjonen skal jobbe og til å formidle til andre hva organisasjonen gjør. Heller enn å frata medlemmene sine rettigheter til å delta i dette organisasjonsarbeidet, mener jeg at vi må forbedre skoleringen av medlemmene. Det samme gjelder

best bruk av ressurser. Forutsatt at gruppene og aktivistene får god nok opplæring vil de være en stor ressurs i å nå ut til større publikum med organisasjonens budskap.

RETNINGSLINJER, HÅNDBOK OG AKTIV I AMNESTY-NETTSIDE

Ønsket om opplæring i menneskerettigheter er reelt, men i kombinasjon med usikkerhet rundt hvilke oppgaver en gruppe kan utføre kan lett føre til at gruppene stagnerer både i aksjonsform og tema. Jeg mener derfor at en tydeliggjøring av hva slags oppgaver gruppene kan gjennomføre og hvilke rammer de har for lokalt samarbeid og for å uttale seg i forskjellige saker er nødvendig. Ved å tydeliggjøre for hele organisasjonen hva slags mandat, rolle og funksjon gruppene og de aktive medlemmene har i organisasjonen, ved å fokusere mer på hva slags ressurs gruppene er og bruke flere ressurser på oppfølging av gruppene mener jeg det er grunn til å tro at det vil øke aktiviteten til våre eksisterende grupper, og på sikt føre til at flere engasjerer seg i Amnesty.

Tydeliggjøringen kan skje ved å utvikle retningslinjer for grupper. I tillegg bør det utvikles en generell aktivismestrategi og aksjonsveiledninger til alle kampanjer Amnesty utarbeider. En nettside, Aktiv i Amnesty, hvor aktive medlemmer og grupper kan finne inspirasjon og forslag til aktiviteter de kan gjøre er under utforming, og det bør utarbeides en håndbok for hvordan gruppene og andre aktive medlemmer kan jobbe med aktivisme. Håndboken bør enkelt kunne lastes ned fra nettet, i tillegg til å finnes i papirversjon.

LANGT TIL BESLUTNINGENE

Medlemmene rapporterer om at de synes det føles langt fra der de er til der beslutninger om hva Amnesty skal jobbe med, og hvordan, tas. Samtidig står det i Amnestys strategiske plan 2010-2016 står det at [...] Amnesty skal styrke demokratiet gjennom økt deltakelse i beslutningsprosesser.

En av årsakene til at det føles langt til beslutningene, er kanskje at Amnesty ikke har noe demokratisk mellomledd, for eksempel distriktsstyrer eller liknende. Med unntak av Studentrådet, som i mange år har vært inaktivt, og internasjonalt utvalg og prosjektgruppe finans, har Amnesty ikke noen arena som umiddelbart tjener som et bindeledd mellom medlemmer/grupper og sekretariat/styret. I AI Sverige, Røde Kors og andre organisasjoner fungerer distriktene eller tilsvarende regionale strukturer som et bindeledd mellom grupper og styret, vel og merke der distriktsstyrene fungerer bra. Flere organisasjoner, deriblant Amnesty Norge, har over tid gått vekk fra denne mellomstrukturen fordi den ikke har fungert optimalt. Amnesty Norge har tidligere også hatt utvalg som har hatt en tilsvarende funksjon som distriktsstyrene, en arena utenfor styret hvor medlemmer likevel har vært tettere på beslutningsprosesser i organisasjonen enn de er i dag.

Både utvalgene og distriktsstyrene tjener i tillegg en annen funksjon, nemlig at de tilbyr en utviklingsmulighet for aktive medlemmer. Per i dag har Amnestys medlemmer mulighet til å engasjere seg på egenhånd, i grupper eller i styret. En tredje funksjon distriktene og utvalgene hadde var å være en rekrutteringsbase for nye styremedlemmer. En fare ved å gjeninnføre regionale styrer og underutvalg under styret er å innføre skinddemokrati. Det var grundige prosesser forut for avgjørelsen om å legge ned distriktsstyrene og utvalgene, og et av argumentene for å legge dem ned var at de ikke lenger fylte en funksjon eller var nødvendige for organisasjonen. Jeg tror ikke å gjeninnføre regionale styrer er veien å gå. Imidlertid bør prosjektet se nærmere på hvordan gapet mellom grupper og styret/sekretariat kan minskes. Dersom den opplevde avstanden mellom aktive

medlemmer/grupper og styret minskes, vil det kunne føre til at medlemmene får et sterkere eierskap til de beslutningene som tas, og dermed til hele organisasjonen. Det er nærliggende å tro at de medlemmene som føler eierskap til beslutninger som tas i organisasjonen også er mer lojale og motiverte til å gjøre en innsats for den samme organisasjonen. Studentrådet kan åpenbart fungere som en arena hvor medlemmer i studentgrupper kan knyttes nærmere styret og sekretariat. Studentrådet har også tidligere tjent som en rekrutteringsbase for styret. En annen mulighet er å innføre et ledertreningsprogram, men denne ideen må utredes videre. En annen er å ha flere regionmøter hvor også styret er representert.

5. Anbefalinger:

ENDRINGER FOR MEDLEMMER

- Utvikle retningslinjer for grupper i Amnesty
- Endre vedtektene slik at det fremgår at grupper er en del av Amnestys struktur
- For at medlemmer skal få mer innflytelse over prosesser bør det holdes regionsmøter minst en gang i året. I tillegg til regionale samlinger bør det tilrettelegges for et nasjonalt møte hvert år. De årene det er landsmøte, vil det dekke dette behovet, men i år uten landsmøte kan man vurdere å arrangere et regionalt og et nasjonalt møte for gruppeledere eller andre aktive medlemmer med særskilt ansvar.
- For at medlemmer skal få større sjanse for å spille inn til styret før ICM, bør landsmøtene vurderes flyttet til vårsemesteret, sånn at saker til ICM kan tas opp på landsmøtet.
- Tilby aktive medlemmer en form for utvikling/progresjon

ENDRINGER I SEKRETARIAT

- Tydeliggjøre hvilke ansatte ved sekretariatet som har ansvar for å følge opp aktive medlemmer og frivillige. Regionlederne har ansvar i regionene, i tillegg bør en ansatt i kampanjeavdelingen sentralt ha det overordnede ansvaret for oppfølging av aktivisme og spesialgrupper. Det bør vurderes om det er nødvendig å opprette en ny stilling for dette. I stillingsinstruksen til regionlederne bør det tydeliggjøres at oppfølging av aktive medlemmer og grupper bør være en hovedprioritert oppgave.
- For å øke antall aktive frivillige, bør telemarketing begynne å spørre de som mottar deres telefonoppringninger om de ønsker å engasjere seg aktivt i organisasjonen.
- Det bør utvikles relevant materiell for aktive medlemmer i grupper. Herunder nevnes håndbok for grupper og aktivister, nok kampanjemateriell, aktuelle standardforedrag samt nettsiden Aktiv i Amnesty
- Det bør utvikles gode opplæringspakker og –løp for medlemmer og grupper

Vedlegg: Forslag til vedtektsendring.